

26.5.2017

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto

Lausuntopyyntönnö 13.4.2017, VM025:00/2017

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi veronkannon, verotuksen toimittamisen ja eräiden seuraamusmaksujen uudistamista koskeväksi lainsäädännöksi

Esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi uusi veronkantolaki sekä muutettaviksi tuloverolakia, työnantajan sairausvakuutusmaksusta annettua lakia, verotusmenettelystä annettua lakia, oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia, tonnistoverolakia, veronumerosta ja rakennusalan veronumerorekisteristä annettua lakia, verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia, perintö- ja lahjaverolakia, varainsiirtoverolakia, kiinteistöverolakia sekä veronlisäyksestä ja viivekorosta annettua lakia. Myös voimassa olevaa veronkantolakia ehdotetaan muutettavaksi.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa:

Esityksellä toteutettaisiin Verohallinnon kantamia veroja koskevan menettelyuudistuksen kolmannen vaiheen lainsäädäntömuutokset. Uudistuksella verotusmenettelyä ja verotuksen muutoksenhaku- ja seuraamusjärjestelmää yhdenmukaistetaan ja yksinkertaistetaan ja tavoitteena on myös verovelvollisten oikeusturvan parantaminen sekä hallinnollisen taakan vähentäminen.

Verotusmenettelyn vaiheittainen kokonaisuudistus on laaja kokonaisuus, jonka toteuttamisessa tulee Verohallinnon toiminnan tehostamispyrkimysten ohella ottaa huomioon se, että muutokset hyödyttävät tasapuolisesti myös verovelvollisia. Yhtenäisten ja selkeiden menettelyiden luominen on kannatettavaa, sillä ne lisäävät osaltaan verotuksen ennakoitavuutta ja oikeusvarmuutta. Menettelyiden kehittämisen ei kuitenkaan tule liiaksi ohjautua Verohallinnon tietojärjestelmän mahdollisista tarpeista käsin, vaan pidämme tärkeänä, että myös verovelvollisten edut ja yritystoiminnan käytännön tarpeet otetaan asianmukaisesti huomioon. Esitys toteuttaa tätä tavoitetta varsin hyvin, ja sen sisältämät muutosehdotukset ovat siten suurelta osin kannatettavia.

Esitämme seuraavassa huomioita eräistä esityksen yksityiskohdista.

Verotuksen päättymisen verovelvolliskohtaisesti

Verotuksen reaaliaikaisuuden edistämiseksi tuloverotuksessa, kiinteistöverotuksessa ja tonnistorotuksessa säädettäisiin verotuksen päättymisestä verovelvolliskohtaisesti ja nykyistä aikaisemmin. Verovelvolliskohtaisen verotuksen päättymisen myötä myös verovuoden palautukset voitaisiin maksaa verovelvollisille ja jäännösverot tilittää veronsaajille nykyistä aiemmin.

Verotuksen verovelvolliskohtaista päättymistä voidaan pitää myönteisenä uudistuksena. Verovelvolliskohtaisen verotuksen päättymisen johdosta verovelvollisella ei kuitenkaan olisi jäännösveron maksupäivää tiedossaan ennen kuin se verotuspäätöksellä ilmoitettaisiin. Jäännösveron maksuun varautumisen kannalta pidämme siten erittäin tärkeänä, että verovelvollisille varataan riittävän pitkä aika jäännösveron suorittamiseksi. Riittävän maksuajan tarkeys korostuu tilanteissa, joissa Verohallinto on poikennut verovelvollisen veroilmoituksesta.

Verotuksen verovelvolliskohtainen päättymisen merkitsisi myös sitä, että verotuksessa esitettävät tahdonvaltaiset vaatimukset tulisi esittää nykyistä aiemmin. Esitysluonnoksessa todetaan, ettei nykytila kuitenkaan muuttuisi niissä tilanteissa, joissa esimerkiksi kirjanpidossa tehdyssä poistossa olisi tapahtunut lasku- tai kirjoitusvirhe tai muu niihin verrattava erehdys. Kiinnitämme huomiota siihen, että verotuskäytännössä tiettyjen tahdonvaltaisten vaatimusten esittämiseen verotuksen päättymisen jälkeen on suhtauduttu melko tiukasti. Tällaisten muiden kuin lasku- tai kirjoitusvirheeseen perustuvien vaatimusten esittämisen osalta katsomme esitysluonnoksen mahdollisesti heikentävän verovelvollisten asemaa vaatimusten esittämisen ajan lyhentyessä.

Esitämme jatkovalmistelussa huomioitavaksi, että kiinteistöveron ja tuloveron veronpalautuksen maksupäivät olisi perusteltua määrittää siten, että verovelvollisen veronpalautuksen ja kiinteistöveron maksupäivän ajoituksessa samalle kuukaudelle veronpalautuksen maksupäivä edeltäisi kiinteistöveron eräpäivää. Tämä parantaisi verovelvollisten maksuvalmiutta ja poistaisi samalla tarpeetonta maksuliikennettä.

Täydentävä verotuspäätös

Tuloverotuksessa, kiinteistöverotuksessa ja tonnistorotuksessa otettaisiin käyttöön verotuksen päättymisen jälkeen tehtävä täydentävä verotuspäätös tilanteissa, joissa verovelvollinen ilmoittaa sellaisen verotukseen vaikuttavan uuden tiedon, jota hän ei ole aikaisemmin ilmoittanut. Asia ratkaistaisiin Verohallinnon tekemällä säännönmukaista verotusta täydentävällä päätöksellä, johon haettaisiin muutosta verotuksen oikaisulautakunnalta.

Esitetty täydentävää verotuspäätöstä koskeva menettely voisi nähdäksemme useassa tapauksessa jouduttaa ja joustavoittaa verotusmenettelyä verovelvollisen ilmoittaessa uuden verotukseen vaikuttavan tiedon, koska asiaa ei tarvitsisi käsitellä verotuksen oikaisulautakunnassa. Menettelyn nopeutumisen näkökulmasta ehdotusta voidaan siten pitää kannatettavana.

Täydentävää verotuspäätöstä koskevaa muutoksenhakumenettelyä olisi kuitenkin perusteltua muuttaa esitysluonnoksessa esitetystä. Erityisesti kun otetaan huomioon se, että verotusmenettelyuudistuksen yksi tavoite on keventää hallinnollista taakkaa, katsomme, että verovelvolliselle kielteiset täydentävät verotuspäätökset tulisi viran puolesta siirtää käsiteltäväksi oikaisuvaatimuksena verotuksen oikaisulautakunnassa. Mikäli verovelvollinen esittää verotuksen päättymisen jälkeen esimerkiksi uuden vähennysvaatimuksen, jonka tekeminen aikaisemmin on unohtunut, mutta jota Verohallinto ei täydentävällä verotuspäätöksellään kuitenkaan hyväksy, voitaisiin mielestämme katsoa perustelluksi, että Verohallinto siirtää asian viran puolesta oikaisulautakunnan käsiteltäväksi ilman että verovelvollinen joutuu tekemään asiassa käytännössä toisen ”oikaisuvaatimuksen”.

Joissakin tapauksissa täydentävä verotuspäätös saattaa hidastaa verovelvollisen muutoksenhakuprosessia. Verovelvollisen oikeusturvaa edistäisi kuitenkin se, että täydentävän verotuspäätöksen perusteluihin kiinnitetään asianmukaista huomiota. Tärkeää on, että täydentävää verotuspäätöstä koskevaa menettelyä sovelletaan vain aidosti uusiin tietoihin.

Seuraamusmaksut

Tuloverotuksen, kiinteistöverotuksen, perintö- ja lahjaverotuksen sekä varainsiirtoverotuksen seuraamusjärjestelmää yhtenäistettäisiin ja seuraamusten vaikuttavuutta parannettaisiin. Uudistamisella edistettäisiin oikea-aikaista ilmoittamista ja oikeansisältöisten veroilmoitusten antamista ja kannustettaisiin verovelvollista korjaamaan virheet ja puutteet oma-aloitteisesti.

Suomen Yrittäjät kannattaa sinänsä verotuksen seuraamusjärjestelmän yhtenäistämistä ja viranomaisen erityisesti veronkorotuksiin liittyvän harkittavallan rajoittamista. Emme kuitenkaan pidä perusteltuna luonnosta muutetuksi VML:n 32 §:ksi, jonka mukaan Verohallinto lähtökohtaisesti aina määräisi veronkorotuksen, mikäli laiminlyönti ei olisi vähäinen tai laiminlyönnille ei olisi pätevää syytä, jollaisena esitysluonnoksessa pidetään muun muassa sairastumista ja ylivoimaista estettä. Esityksen mukaan muutos kiristäisi veronkorotuskäytäntöä nykyiseen verrattuna.

Nykyistä seuraamusikäytäntöä erityisesti tulkinnallisissa ja epäselvissä kysymyksissä ei tule ankaroittaa. Verovelvollisella tulee olla oikeus esittää itselleen edullinen tulkinta epäselvästä verokysymyksestä ilman, että se voi johtaa määrältään huomattavan veronkorotuksen määräämiseen. Luonnosta VML:n 32 §:ksi tulisi muuttaa siten, että ”Verohallinto *voi määrätä* verovelvolliselle veronkorotuksen”. Lisäksi luonnosta uudeksi VML:n 32 a §:ksi tulisi muuttaa siten, että säännösluonnoksessa mainittujen prosenttilukujen eteen lisätään sana ”enintään”. Veronkorotuksen määräämättä jättämisen tulee siten edelleen olla mahdollista myös niissä tilanteissa, joissa kysymys ei ole vähäisestä laiminlyönnistä tai pätevästä syytä, jos veronkorotuksen määrääminen olisi asian tulkinnanvaraisuuden tai muun synn vuoksi kohtuutonta.

Luonnoksen mukaan veronkorotus esimerkiksi jaksotuskysymyksissä olisi tietty prosentuaalinen osuus lisätyn tulon tai veron määrästä, mikä mahdollistaisi euromäärältään huomattavankin veronkorotuksen. Katsomme, ettei esimerkiksi veron jaksottamista koskevissa tilanteissa tulisi määrätä veronkorotusta. Veronkorotusta ei tulisi myöskään määrätä sellaisista ilmoituspuutteista, joilla ei ole vaikutusta veron määrään. Lisäksi esityksen perusteluissa olisi hyvä selvyiden vuoksi todeta, että jos verovelvollinen korjaa tiedoissaan olevan virheen, jonka mahdollisesti myös Verohallinto on havainnut, ennen verotuksen päättymisen ajankohtaa siten, että verotus päättyy myöhemmin uudella verotuspäätöksellä ilmoitettavana ajankohtana, tällaisesta korjaamisesta ei määrätä veronkorotusta.

Sähköinen ilmoittaminen

Sähköisten menettelytapojen lisäämiseksi yhteisön ja yhteisötuuden olisi annettava kiinteistövero ja varainsiirtovero koskevat tiedot sähköisesti. Verohallinto voisi erityisestä syystä hyväksyä tietojen antamisen paperilomakkeella.

Sähköisten menettelyiden kehittäminen on myönteistä niiden sisältämien tehokkuusetujen ja verovelvollisille aiheutuvan hallinnollisen taakan vähentymisen johdosta. Sähköisen veroilmoituksen antaminen hyvin toimivassa sähköisessä ilmoittamiskanavassa on nopea ja kätevä tapa verovelvolliselle hoitaa velvoitteensa. Se voi myös olla paperilomakkeen käyttöä varmempaa, koska ilmoittamisovellukset ohjaavat ilmoittamaan oikein, mikä vähentää virheen ja näin ollen myös sanktion syntymisen mahdollisuutta.

Korostamme kuitenkin, että mahdollisuus asioida paperilomaketta käyttäen voi erityisesti pienimmille yhteisöille olla tärkeää. Yhteisöjen valmiudet sähköiseen ilmoittamiseen ovat erilaiset ja myös käytännön mahdollisuudet sähköiseen asiointiin eroavat yhteisöjen maantieteellisen sijainnin perusteella. Pidämme siksi tärkeänä, että paperilomakkeella ilmoittaminen sallitaan jatkossakin joustavasti ja yhteisöjen käytännön tarpeita palvellen niille verovelvollisille, jotka paperiasiointimahdollisuutta tarvitsevat. Pidämme hyvänä, että esitysluonnoksen perusteluissa erityisenä syynä paperilomakkeella asiointiin mainitaan myös tietotekniset rajoitteet.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Mika Kuismanen
pääekonomisti

Laura Kurki
veroasiantuntija